

KEKKOUPUNKI LAHTI

Montusta monttuun

**Lahdessa on lähes aina ollut
pääsarjatason jääkiekkjoukkue
Lahtelaisen joukkueen paras
sijoitus on viides. Miksi
menestys on kiertänyt Suomen
Chicago aina? Mikko Niimes
matkusti Lahteen ja kuuli,
että ainakin siellä on tehty
toistuvasti samankaltaisia
virheitä.**

HEIKKORIPONKI LAHTI

PIKKUKAUPUNKEJA ON SM-liigassa useita, mutta jokainen niistä on jossakin vaiheessa historiaansa ollut taistelemassa kärkipai-koista – paitsi Lahti.

Homma ei ole ollut kiinni ainakaan valmentajista, pelaajatuotannosta, ei talous-alueesta eikä huonosta sijainnista.

Mutta mistä sitten? Hockey etsi käsiinsä neljä enemmän tai vähemmän paatunutta entistä ja nykyistä reipaslaista ja selvitti asiaa. Yrjö Hakulinen, Eero Jantunen, Jarmo Saarela ja Jari Kauppila ovat olleet lahtelaisen jääkiekon hermokeskuksessa vuosia ja tietävät, mikä on mennyt vikaan.

AAMU ON VIELÄ PIMEÄ, kun päätoimittaja poimii toimittajan kyytiinsä. Matka kohti suomalaisen jääkiekon suurta mysteeriä alkaa.

Matkalla keskustelemme muun muassa Lahdesta ja pohdimme. Pohdimme, miksi KalPa oli 1980- ja -90 lukujen taitteessa finaaleissa ja menestyi? Miksi HPK on nykyisin aina kärkijoukkue? Jyväskylässäkin on maisteltu menestystä aina loppuotteluita myöten. Lappeenrannassakin oltiin 2000-luvun taitteessa pronssiottelussa saakka.

Miten ihmeessä Lahdessa sitten on onnistuttu välttämään kannut ja jalometallit?

Aloitetaan »kuulustelukierros« Vesijärven pielessä sijaitsevalta Lahden Steinerkoululta. Siellä työskentelee liikunnanopettajana Yrjö Hakulinen, monivuotinen Reippaan pelaaja, joka on myös valmentanut lahtelaisia.

Parkkeeraamme auton ja siirrymme opettajainhuoneen ovelle. Hakulisen Yrjö, 52, löytyy välittömästi ja siirrymme neuvotteluhuoneeseen. Aloitamme keskustelun lahtelaisen jääkiekon historiasta ja tulevaisuudesta. Nauhuri pyörähtää käyntiin.

»Toiminta on ollut lahtelaisessa jääkiekossa vähän lyhytjänteistä«, Hakulinen aloittaa.

»Pelasin myös Tampereella, KooVeessä, aikanaan ja tuntuu, että näissä menestyneemmissä kaupungeissa on hieman erilainen ote. Siellä suunnitellaan kaikki menestyksen ehdoilla ja siihen tähdäten. Täällä toiminta oli hätäisempää«, Hakulinen aloittaa.

Joukkueen sisällä – keskinäisessä kilpailussa – ei Hakulisen mukaan sitten ollutkaan kuin yksi tavoite.

»Meillä oli todella kova kilpailu. Siellä oli Koskisen »Pilen« (Hannu) leiri ja meidän leiri – minun, velipojan ja Toivasen »Haran«. Harjoituksissa ei erikseen tarvinnut sanoa, että nyt mennään lujaa. En tiedä mistä se sellainen syntyi, mutta ihan mieletön tappelu oli siitä, kumpi pärjää paremmin – sekä peleissä että harjoituksissa. Sillä meitä potkittiin eteenpäin. Meillä ei ollut henkilökohtaisia ristiriitoja kuitenkaan koskaan.«

Sisäisestä kilpailusta huolimatta menestys kiersi tuolloinkin Lahden kaukaa.

Olisiko menestymättömyyteen sitten syynä se, että Lahdessa on niin monta lajia päällekkäin? Jalkapallo, koripallo, hiihto ja mäkihyppy – painavatko ne jääkiekon asemaa alaspäin? Näkyväthän mäkitornitkin horisontissa ensimmäisenä, kun lähestyy Lahtea.

Hakulisen mielestä muut lajit eivät ole jääkiekon suosion esteenä.

»Pohja jääkiekkokannatukselle olisi olemassa. Mutta eivät katsojat viihdy, jos joukkue ei pärjää. Se vaatii menestystä. Kysyin taannoin yhdeltä naapurilta, joka ei seuraa muita lajeja kuin lätkää, että lähtisikö tämä kanssani peliin. Hän vastasi, ettei sellaista peliä viitsi katsella.«

Yrjö Hakulinen

Yrjö »Ykä« Hakulinen on nähnyt lahtelaista jääkiekkoa myös penkin takaa.

»Olin puoli vuotta valmentajana. Homma ei ollut sen kummempaa silloin. Olimme silloin ykkösdivisioonassa. Joukkue oli silloin niin alhalla, että seurajohto pelkäsi putoamista. Veli-Pekka Roiha oli silloin valmentajana ja hän teki tilaa minulle. Päätin lähteä kokeilemaan, mutta nopeasti huomasin, että elin siinä hommassa liikaa tunteella. Hyvä, etten hypännyt kentälle«, Hakulinen nauraa.

Hän valmensi muutaman vuoden myös junioreita ja on huolissaan asennemaailmasta sillä saralla.

»Jo D- ja E-junioreissa pelaajia ryhdytään seuraamaan ja tähtäämään huipulle. Oma poikani pelasi myös ja silloin siinä 15 vuoden iässä poikia lopetteli paljon. Ei homma

suju, jos on koko ajan takaraivossa tunne, että niitä huippuja on pakko sieltä löytyä. Saattaa olla että lahjakkuuksia jää pois sen kovuuden takia. Valmennuksen inhimillistämisen 10–15-vuotiaissa ei varmasti karsisi lahjakkuuksia pois«, Hakulinen ohjeistaa.

Opettajataustan omaava Hakulinen on pohtinut asioita myös kehityksen kannalta. Hänellä on visio, kuinka olisi helpompi saada pelaajat viihtymään Lahdessa myös kentän ja seuratoiminnan ulkopuolella.

»Luin vuosi pari sitten pelaajahaastattelun jostakin lehdessä – taisi olla Pelicansin pelaaja. Siinä jutussa mainittiin myös pelaajan päiväohjelma: Oli harjoitukset, sitten kotiin katsomaan videoita tai kuuntelemaan musiikkia ja sitten taas harjoitukset, joiden jälkeen kotiin kuuntelemaan musiikkia. Minulle tuli mieleen, että ei jumalauta, ei

Jarmo Saarela

semmoinen elämä voi olla mistään kotoisin«, Hakulinen täryyttää ja jatkaa,

»Mielestäni kiekkoilua pitäisi kehittää siihen suuntaan, että mietittäisi niiden nuorten ja vähän vanhempienkin koulutusta. Eikö sitä muuta voisi tehdä kuin olla »ammattilainen«? Luulen, että jos siihen sopivasti sijoitaisi opiskelua, niin homma ei olisi niin rankkaa. Ihminen tarvitsee jotain muutakin – se kiekkokin alkaisi maistua paljon paremmin. FC Lahteen jalkapallon puolella tällainen mahdollisuus on jo luotu. Kyllä sitä aikaa pitää jäädä muuhunkin kuin lajiin.«

Lahdessa on aina ollut pula rahasta, eikä maksukyvyssä ole pystytty kilpailemaan Helsingin, Turun, Tampereen eikä Hämeenlinnankaan kanssa.

Pelaajia voi houkutella paikkakunnalle tarjoamalla jotakin muutakin kuin rahaa. Työ- tai koulutuspaikan ansiosta pelaajilla

olisi syy tulla Lahteen ja omilla lahtelaislupauksilla olisi syy pysyä siellä.

Lahdessa ei olla koskaan pystytty pitämään omia lupauksia kotona. Hakulisen ideoissa voisi piillä siemen, jolla asia olisi muutettavissa.

Onko Pelicans lahtelaisten puheenaihe?

»Pelicans on kaupungin puheenaihe nyt lähinnä siksi, että on talousvaikeuksia. Joukkueen ilme on kuitenkin vaikeuksista huolimatta hyvä. Joukkue pelaa tosissaan, pelaajat eivät ole luovuttaneet vaikeuksista huolimatta! Katsomo ei tosin jaksa, kun ei menestystä tule. Elorannan aikaan suosio nousi nopeasti, kun homma toimi«, Hakulinen muistuttaa.

Olisiko Eloranta sitten yksi osatekijä, jolla Lahti saisi kiinnostavuutta – sekä pelaajien, median että sponsorien silmissä?

»Hän on yksi lahtelaisen jääkiekkoilun perikuvia. Hän toi heti uskottavuutta ja asiantuntemusta touhuun viimeksi ollessaan täällä. Samalla hän imaisi pelaajia mukanaan tänne«, Hakulinen sanoo.

»Se, minkälaisia henkilöitä täällä on, vaikuttaa asiaan erittäin paljon. Tarvitaan nimeä ja karismaa. Vähemmän tunnettu henkilö ei herätä heti luottamusta. Eloranta keräsi lahtelaisuuttakin tänne. Hän on lahtelaisuuden henkilöitymä«, hän toteaa.

Ikävä kyllä, Elorantaa ei ainakaan muutamaan vuoteen Lahdessa nähdä – tosin eihän ole mitään takeita siitä, että SM-liigajääkiekkoakaan siellä pelattaisi. Ehkä Elorannan aika on taas, jos Lahdessa saadaan aikaan jääkiekkjoukkue, jonka toiminta ei pääty tasaisin väliajoin rahavaikeuksiin?

Hakulinen ei ole tyytyväinen tapaan, jolla media käsittelee tällä hetkellä jääkiekkoa.

»Pelicansia on höykytetty aika tavalla viime aikoina mediassa. Silloin kun [Hannu] Aravirta oli päävalmentajana, hän vältti puhumasta negatiivisista asioista ja se pönkitti koko lajin imagoa. Nyt Summas-kohu ja sen sellainen on tehnyt päinvastaista,« Hakulinen tuumii.

»Vastuussa olevat henkilöt saisivat ajatella pikkaisen pidemmälle. Lajin etu ei ole, että ikäviä asioita puidaan mediassa jatkuvasti. Eräs Etelä-Suomen Sanomienkin toimittaja pistää jääkiekkoa alta lipan ihan tarkoituksella, koska on itse vihkiytynyt toiselle lajille. Jotakin on tällaisilla henkilöillä hampaankolossa lajia kohtaan ja pahasti«, Hakulinen ärähtää.

PÄÄTÄMME HAASTATELUN, kiitämme Hakulista ja suuntaamme kohti seuraavaa tapaamispaikkaa.

Se on lähistöltä löytyvä järvenrantaravintolan parkkialue.

Saavumme paikalle, mutta treffiseuraa ei vielä näy. Seuraava haastateltava on Eero Jantunen, mies joka on ollut erittäin omistautunut lahtelaiselle jääkiekolle jo vuosikymmeniä.

Japanilaisvalmisteinen valkoinen auto kaartaa viereemme. Ovesta lennähtää ulos energinen, charmikkaasti harmaantunut mies, jolla on mukanaan paksu nippu paperia ja diskettikin. Liekö materiaalia haastattelua varten? Hän muistuttaa hieman Jack Nicholsonia. Jo ensivaikutelmasta huomaa, keneltä Marko Jantunen on saanut pelimiehen geeninsä.

Järvenrantaravintola ei ole harmiksemme auki, joten siirrymme toisaalle. Herra mies Jantunen lupaa näyttää tietä paikkaan, josta pääsisimme jatkamaan helposti takaisin kohti Helsinkiä.

Kymmenisen minuuttia ajeltuamme löydämme liikennemyymälän. Täytettyämme tarjottimemme suuntaamme ikkunapöytä.

Jantusella on jämäkkä ote sanoissaan. Kuulee, että hän on viettänyt aikaansa lahtelaisen jääkiekon parissa – ja paljon.

JANTUNEN ON OLLUT MUKANA Reippaan toiminnassa jo 60-luvulta lähtien. Hänellä on suunnaton määrä tietoa siitä, mitä Lahdessa on tehty väärin ja myös siitä, mitä on tehty oikein. Hänen mukaansa Lahteen tarvittaisi vahvat taustajoukot ja pätevä valmentaja.

Jantunen kertoo meille omasta ajastaan Reippaan toiminnassa. Hänen puheestaan jää mieleen useasti toistuva termi: »päätök-sentekovirhe«. Mitä tuo sana sitten pitää sisällään?

Annetaan Eero Jantusen kertoa.

»Reippaan ja Upon Pallon johtokunnat päättivät marraskuun puolivälissä 1968 yhdistää seurat keskenään. Fuusion taustalla kerrottiin olevan yhteisen, lahtelaisen me-hengen luominen ja juniorityön parantaminen. Uuden seuran taakse haluttiin lahtelaisen teollisuuden vankka tuki.«

Ei kuulosta lainkaan huonolta idealta. Jotakin meni kuitenkin vikaan, sillä muun muassa rahallisista syistä johtuen jääkiekko jäikin sivuseikaksi fuusion keskellä. Vaikka toista voisi luulla, ei Jantusen mukaan lahtelaisessa jääkiekkoperheessä koskaan ollut skismoja.

»Päätettiin, että seurojen parhaimmistosta koottava joukkue tulee pelaamaan Lahden Reippaan nimellä ja toinenkin mestaruussarjapaikka pidetään«, Jantunen lukee muistiinpanoistaan ja hymähtää sitten: »Jostakin syystä tätä noudatettiin vain jalkapallossa.«

»Tilikausi pysyi entisellään 15.10.–14.10.

Jääkiekon kannalta tilikausi ja vuosikouksen ajankohta (marraskuu) olivat hankalat, koska jääkiekon toimintakausi oli 1.5.–30.4.«

Tämä, sekä fakta, ettei jääkiekon puolelle palkattu lainkaan päätoimisia henkilöitä, kertovat, ettei jääkiekkoon ollut ilmeisesti edes aikomusta panostaa.

Kaudelle 1969–70 lähdetessä toimintaa jatkoi siis jääkiekon puolella vain Lahden Reipas.

»Tälle kaudelle olisi lahtelaisilla ollut mahdollisuus rakentaa kahdesta fuusioituneesta joukkueesta todellinen huippujoukkue ja vahva kakkosjoukkue. Junioritoiminta oli myös hyvin organisoitu, ja kehitys saatu hyvään alkuun«, Jantunen sanoo.

»Lahdessa oli myös runsaasti jääkiekkotietämystä, sillä valmentajina toimivat Seppo Liitsola, Aulis Hirvonen, Heljo Liesmäki ja Juhani Vuorela muutamia mainitakseni«, hän jatkaa.«

Tämä osuus ei ole niin järkyttävää lahtelaisen jääkiekon kannalta, kuin Jantusen seuraava puheenparsi.

»Lahdessa tapahtui silloin melkoinen pelaajien poismuutto, kun asioita ei jostain syystä saatu kuntoon. Reippaasta lähtivät muun muassa Ilpo Koskela, Monosen veljekset Erkki ja Lauri ja Upon Pallosta Stig Wetzell, Raimo Määttänen, Seppo Laakio, Leo Äikäs, Esa Peltonen ja Juhani Aaltonen. Yhteensä 24 pelaajaa ja kaikki vapailla siirto-oikeuksilla! Lisäksi valmentajista Seppo Liitsola ja Aulis Hirvonen lähtivät sekä moni juniorivalmentaja lopetti. Näin oli saatu koko 1960-luvun tehty jääkiekkotyö tuhoutua Lahdessa.«

»No sitten Hockey-Reippaan kanssa oli ihan sama homma kuin 1960–70-lukujen taitteessa. Junioritoiminta oli hyvällä

mallilla. Oli Marttilat, Laukkaset, Jantuset ja Koivuset etceteraa. He olivat kaikki kykeneviä vastuunkantoon. Kutsuttiin siihen vielä Eki (Laine), Piri (Eloranta) ja Mäkitalon Jamppaakin yritettiin, mutta hän jäi perhesyistä Ruotsiin. Sielläkin käyttin samat neuvottelut. Tämä on nyt kaksi kertaa tehty. »Omalla lahtelaisella joukkueella«. Kolmatta kertaa en halua olla mukana«, Jantunen naurahtaa.

Lahteen on taas yritetty, ja saatukin vanhoja paikkakuntalaisia. Kuuluisasta Reippaan 1971-syntyneiden ikäluokasta Pelicansissa pelaavat Erik Kakko ja Toni Koivunen. Marko Jantustakin yritettiin, mutta Jokerit veti pidemmän korren.

Ero Jantusen mielestä Lahdessa ainakin pitäisi pystyä ylläpitämään jääkiekkoseuraa taloudellisesti. Hän ihmettelee täysin samaa asiaa, kuin Yrjö Hakulinen aiemmin: Kuinka pätevät yritysjohtajat muuttuivat Reippaan peräsimessä amatööreiksi?

»Lahdessa on kaikki taloudelliset resurssit, kysymys on vain se miten homma osataan. Pitää löytää ne osaajat, mutta keitä he ovat? Alueen ulkopuolelta vai sisäpuolelta?«

Lahdessa voitaisiin ottaa mallia muista pienistä liigakaupungeista. Esimerkiksi Raumalla on kasattu kovalla rahalla todellisen huippujoukkue.

»Lukko tekee bisneksellä rahaa (siivousfirma). Ei 30 000 ihmisen kaupunki muuten voisi tuollaista joukkuetta elättää«, Jantunen tietää.

LAHTEEN OLLAAN SIIS kasattu huippujoukkuetta jo kahteen otteeseen. Näiden seurojen – 1960-luvulla Reippaan ja 1990-luvulla Hockey-Reippaan – talousasiatkin olivat enemmän kuin hyvin. Molemmilla kerroilla homma onnistuttiin tyrimään muutamassa

vuodessa ja seurauksena oli konkurssi, sekä pelaajien siirtyminen muualle – korvauksetta.

Kysyn Jantuselta miten samojen virheidän toistuminen on mahdollista?

»Päätöksentekovirheet aiheuttivat nämä asiat. Olin itsekin niitä tekemässä. En tiedä syytä niihin.«

Jos joku niitä olisi osannut ennustaa, tuskin Lahdessa olisi menestyksettä jääty. Eero Jantunen näyttää meille papereistaan, kuinka asiat olivat kääntyneet päällelleen.

Esimerkiksi Kiekkoreippaan Tuki Ry, joka pyöritti liigajoukkuetta 80-luvulla, omisti paikallisen bingon. Sen avulla tehtiin rahaa. Jääkiekkjoukkue tuotti kuitenkin koko ajan yhä enemmän tappiota ja velat kasvoivat.

Kaikki jääkiekkoa seuranneet tietävät, että Lahdessa on ollut talousvaikeuksia. Jätetään ne siis tällä erää taakse ja annetaan Eero Jantusen kertoa, mitä mieltä hän on junioritoiminnasta ja siitä, minkälaisin opein kaikkia junioreita tulisi opastaa.

»Juniorien pitäisi pelata ikäkausimaajoukkueissa, että heistä voisi odottaa taustatukea kokeneemmille sitten liigassa. Aikaisemmista lahtelaishuipuista kaikki ovat olleet junnumaajoukkueissa. Päästäksesi liigaan sinun on pelattava ikäkausimaajoukkueissa vakiokokoonpanossa. A-juniorien pitää pelata mestaruussarjatasolla«, Jantunen kertoo lainaten mukanaan tuomaa monistetta.

Hänen mukaansa maajoukkueissa öitäisi olla 1,8 prosenttia lahtelaisia pelaajia. Tämä tarkoittaa siis yhdestä kahteen pelaajaa per ikäkausimaajoukkue.

Matematiikka jatkuu. Jantunen mukaan tällä hetkellä noin prosenttia lahtelaisnuorista ohjautuu jääkiekon pariin.

»Liikunnallisesti lahjakkaat on saatava

mukaan ja löydettävä. Lahjakkaat eivät välttämättä ole taloudellisesti hyvässä asemassa«, Jantunen sanoo.

»Muun muassa Laukkasen Janne on tuotu Reippaaseen. Marttilan Nikon isä toi Jannen lähiökiekosta – kävi houkuttelemassa. Monta muutakin esimerkkiä on, kuten Nurmisen Pasi. Hänet houkuteltiin myös jääkiekon pariin. Heitä on ties kuinka monta. Joku on vain käynyt katsomassa nuorten pelaavan ja todennut lahjakkuuden«, hän sanoo

»Nuoren pitäisi harrastaa lajia oman tasonsa nostamiseksi. Joukkueessa pitää olla oikealla tavalla kitkaa, että nuori kehittyy. Jos on liian helppoa, ei kehity, jos on liian vaikeaa, ei jaks«, Jantunen filosofoi.

Jantusen mukaan ainakin junioripuolella saataisi kehitystä aikaan nimenomaan sillä, että joukkueiden jäsenien määrää pienennettäisi.

»Montako kentällistä junioreissa? Mieluummin useampi joukkue ja pienemmät ryhmät – kuten Juuso Wahlsten sanoi jo 1980-luvun alussa. Kaksi kentällistä jos vain jääaikoja riittää. Toistojen määrä lisääntyy ja kehitys on nopeaa«, Jantunen selvittää.

»Lapsilla on pienestä pitäen se kilpailu- asenne, luonnostaan. Nuori Suomi kitkee tätä osittain pois. Ei ole mitenkään poikkeavaa haluta voittoa. Se tarkoittaa että minä haluan olla hyvä.«

Jantusella on epäilyksensä nyky-yhteiskunnassa paljon jauhettavia tasa-johdannaisia sanoja kohtaan.

»Mihin johtaa kun viljellään sanoja tasa-puolinen, tasapäinen, tasapaksu, tasapeli, tasa-arvo, tasamittainen? Oppiminen ja taitojen kehittyminen on kaikilla eri tahdisa tapahtuvaa – tasa-johdannaiset sanat sopivat huonosti tähän ajatukseen«, Jantunen pauhaa, ottaa kahvihuikan ja jatkaa.

»On myös tärkeätä, miten valmentajat opettavat pelaajan oppimaan jääkiekon. Jääkiekkoahan pitää oppia«.

Eero Jantunen on puhunut.«

PARI PÄIVÄÄ MYÖHEMMIN istun bussissa matkalla Helsingin Rautatien torilta kohti Pasilaa. Siellä sijaitsee Suomen jääkiekkoliijat Ry:n (SJRY) toimisto, jota isännöi toiminnanjohtaja Jarmo Saarela.

Hän on edelleen mukana lahtelaisessa jääkiekossa hallitustasolla. Reipaslainen hän on ollut jo vuodesta 1982. Silloin hän toimi seurassa samalla tittelillä kuin nyt SJRY:ssä.

Moni muistaa miehen Hockey Nightin EHL-lähetyksistä 1990-luvun alkupuolelta ja vielä useampi tunnistaa äänen, koska Saarela toimii myös Eurosportin ja Radio Suomen selostajana. Kiekkokierroksella radiossa hänen vastuullaan ovat tietenkin Lahdessa pelattavat pelit.

SJRY:n toimisto toimii pienissä, mutta idyllisissä tiloissa Yleisradion alueella Pasilassa. Saarelan huoneeseen on katettu kahvipöytä ja viereisessä työhuoneessa uurastaa assistentti.

Kyselen hieman Saarelan ja yhdistyksen toiminnasta ja puhe kääntyy kuin automaattisesti Lahteen. Päästetään Saarela irti.

»Pelicans on työllistänyt aika paljon meitä viime aikoina. Jätkät ovat soitelleet«, Saarela kertoo lahtelaispelaajien huolesta.

Pyydän mister Saarelaa kertomaan, miksi Lahti ei ole saavuttanut menestystä jääkiekossa.

»Lahtelaisen jääkiekon menestymättömyyteen on varmasti monia syitä. Yksi on se, että miltei aina on ollut taloudellisia ongelmia. Lahdessa on ollut talousvaikeuksia, niin kauan kuin muistan.«

Mistä talousvaikeudet johtuvat?

»Siitä 80-luvun alkupuolelta pystyn omasta puolestani puhumaan, jolloin itsekin olin siellä aktiivisesti mukana«, Saarela aloittaa.

»Kyllähän silloin elettiin yhdistystoiminnassa hassuja aikoja. Vaikka seuran toiminnassa oli mukana yrityselämässä pärjääviä johtajia, yhdistystoiminnassa se ammatimaisuus katosi. Ryhdyttiin tekemään talousarvioita takaperin: kun huomattiin, että menot ovat tuollaiset, niin sen jälkeen tehtiin tulot. Jos ne eivät muuten menneet balanssiin, lisättiin katsojatuloja. Kenen tahansa järkevän ihmisen olisi pitänyt tietää, että ne (katsojaluvut) eivät voi toteutua«, hän kertoo.

»Useasti kävi niin, että odotettiin ja toivottiin, että joukkue olisi (edellisvuotista) parempi, kun se taas useasti olikin vielä vähän huonompi. Vaikutus kertautui, kun katsojatulot vähenivät jatkuvasti. Tämä sitten rupesi kasvattamaan tappioita, kunnes vastuuhenkilö ei enää jaksanut ja vaihdettiin vetovastuuta. Seuraava kaveri sitten peri aika mittavat velat.«

»Näin se pallo pyöri koko ajan. Se on lähtöisin sieltä 1980-luvulta tai jo ehkä aikaisemminkin. Varmaan 1970-luvun lopupuolelta se kierre on lähtenyt liikkeelle. Näin minä sanoisin, että homma on pyörinyt näihin päiviin asti.«

Kysyn Saarelalta, onko hän havainnut, että homma olisi kulkenut tietynlaisissa sykleissä koko ajan.

»Kyllä, näin se minun mielestäni on.«

Siemaisen kahvikupposesta ja kysyn: Onko siinä aina ollut muutama vuosi ja uusi yritys, vai?

»Nyt näyttää, että viime vuodet ovat olleet tiheämpää. Jääkiekkohan muuttui tuossa 1980-luvun aikana niin paljon, että

esimerkiksi Hockey-Reippaan syntyessä ja siirryttäessä osakeyhtiömuotoon asiat tehtiin jo täysin eri tavalla. Seuran palveluksessa alkoi olla jo useampia palkattuja henkilöitä – minäkin muistan (vastakohtana) 1980-luvun puolivälissä, kun meikälainen oli toiminnanjohtaja ja sitten meillä oli puolikas sihteeri. Siinä hoidettiin liigajoukkueen asioita ja Kiekkoreippaan tuhatta junioria», hän sanoo.

»Tälläkin hetkellä Kiekkoreippaan junioripuolella taitaa olla 4–5 ihmistä töissä, kuten missä tahansa hyvin hoidetussa junioriseurassa.«

Kerron Saarelalle Eero Jantusen kertomukset siitä, kuinka Lahdessa on pariin otteeseen ollut hyvä joukkue ja rahaa, mutta asiat on silti onnistuttu pilaamaan.

»Olin itse 1989 vielä Kiekkoreippaan tuki Ry:n toiminnassa vahvasti mukana. Toiminta myytiin Hockey Reippaalle ja kauppahinta oli aika vaatimaton. Kauppahinta muodostui siitä, että me olimme tavallaan puun ja kuoren välissä ja myyntihinnalla pystyttiin hoitamaan rästissä olleet pelaajapalkkiot ja akuutit velat. Se summa riitti silloin Kiekkoreippaan tuki Ry:lle, vaikka velkaa jäi siltikin miljoonia markkoja. Näistä pankkilainoja oli vajaa pari miljoonaa. Silloin oli kaverien henkilökohtaisia takuita niissä kiinni. Jantunen taisi olla ykköstakaajana«, Saarela kertoo.

»Mutta sitten kun tämä Hockey Reipas lähti liikkeelle, siellä oli mukana pari sankaria: Radiojohtaja Jukka Kulmala ja sijoitusyhtiön toimitusjohtaja Ilkka Kakko. He onnistuivat keräämään osakeannilla ihan hyvän potin, olisiko ollut 2,5 miljoonaa«, Saarela kertoo.

»Piti olla hyvät eväät lähteä liikkeelle, mutta ilmeisesti aika oli hirveän huono ja

kaikki laitettiin totaalisesti uusiksi. Mikään vanha ei kelvannut. Kyllä aikaisemmin oli jotain tehty oikein ja luotu hyviä suhteita. Ne kaikki kuitenkin romutettiin ja rahaa paloi aika kovin«.

Hockey-Reipas nousi takaisin SM-liigaan kaudella 1989–90, mutta nousu ei tullut helposti, eikä halvalla. Joukkueen runkopelaajiin kuuluivat esimerkiksi maalivahti Jaromir Sindel, Matti Hagman sekä Erkki Laine, joka palasi Lahteen.

»Rahaa paloi varmaan joukkueeseen, ja minulla on käsitys, että tämä porukka hankki esimerkiksi kiinteistöjä aika lailla valuuttaluotoilla, kovilla koroilla ja kun korot nousivat, alkoi tulla lunta tupaan. Muuna aikana se olisi voinut lähteä loistavasti liikkeelle«, Saarela sanoo.

Nousijajoukkuekin oli siis ostojoukkue, jonka runkopelaajat -Lainetta lukuunottamatta – olivat ei-lahtelaisia.

»Teimme 1980-luvulla todella ison ja monien vuosien työn, että saimme jätkiä sitoutumaan joukkueeseen. Lahdella oli vielä silloinkin sellainen maine, että ne palkkasaatatavat olivat epävarmoja. Saimme muutamassa vuodessa sanan kiertämään niin, että luottamus palasi. Se oli merkittävää. Hockey-Reippaan aikana homma karkasi taas käsistä«, Saarela jatkaa.

Miten lahtelainen jääkiekko tulevaisuudessa saadaan toimimaan?

»Tällä hetkellä on täysin kestävätilanne. Vaikka Pelicans pääsi yrityssaneeraukseen, sinne jäi velkaa toista miljoonaa euroa ja sitten pitäisi saada rahaa vähintään se miljoona euroa, että he voisivat lyödä edes jollakin tavalla kilpailukykyisen joukkueen ensi kaudelle. Aika tappelee lahtelaisia vastaan, siellä ollaan jo nyt käytännössä myöhässä.«

Ensi kausi on siis jo tässä vaiheessa menetetty. Onko se ollut samanlaista tällekin kaudelle lähtiessä?

»Kyllä minun mielestäni. Viime kevähän oli hyvin pitkälle samanlainen kuin nytkin. Siellä taisteltiin olemassaolosta«, Saarela sanoo.

Ennusmerkit eivät siis ole kovinkaan hyvät. SM-liigan myöntämä laina taitaa olla vain liigan tapa saada kausi pelatuksi loppuun. Mitä sitten käy, jos Pelicans menee konkurssiin?

»Joukkue putoaa kaksi sarjaporrasta alemmas. Se on sikäli hirvittävän suuri harmi, jos nyt näin käy. Kiekkoreippaalla on tosi mallikas juniorityö tällä hetkellä. Heillä on joukkueet A-, B- ja C-junnujen mestaruussarjoissa.«

Pystyisikö sieltä ammentamaan pohjaa tulevaisuutta varten?

»Minä uskon niin. A-junioritkin pärjäävät aika hyvin ja nykyisessä liigajoukkueessa on paljon hyviä nuoria. Heidät pitäisi vain saada pysymään Lahdessa. Kyllä vähintään vuosien työ on tehtävä ennekuin Suomi-sarjasta kivutaan ensin Mestikseen ja sitten sen kautta saataisi niin hyvä joukkue, että olisi mahdollista pärjätä liigassa.«

Yrjö Hakulinen tarjosi jo vastauksen siihen, kuinka nuoret ehkä saadaan pysymään Lahdessa. Mutta nuorten lisäksi pitäisi löytää myös kokemusta. Tulisivatko vanhat lahtelaiset takaisin ja miten?

»Hyvä valmentaja olisi varmasti sitten se, jolla nämä kaverit voisi saada Lahteen. Taloudelliset kuviot on myös pystyttävä näyttämään, että jos teet parin vuoden sopimuksen, saat myös kaksi vuotta palkkaa«, Saarela sanoo.

Mistä johtuu, ettei Lahteen ole koskaan saatu kasattua kovin hyvää joukkuetta?

»Taloudellisista resursseista. Kilpailijoina ovat olleet aina vielä pääkaupunkiseutu, IFK, Jokerit ja Tamperekin on hirvittävän lähellä.«

Niin, ja Hämeenlinna.

»Ja Hämeenlinna. He ovat pystyneet käsittämättömän hyvin pärjäämään. Siinä olisi Lahdessa paljon opittavaa. Esimerkiksi valmentajien valinnassa, pelaajien scouttaamisessa ja tällasessa. Monta hyvää pelaajaa on mennyt Lahdesta Hämeenlinnaan«, Saarela toteaa.

»Lahtelaisen on helppo siirtyä näihin kaupunkeihin, kulkuyhteydet ovat hyvät. Ja miksei Lahdella ole taloudellisia edellytyksiä ollut? Talousaluetta on kuitenkin ihan riittävästi. Lahdessa ei ole koskaan ollut yhtä avokätistä tyyppiä tai yritystä, joka olisi pannut rahojaan joukkueeseen. Niin kiekkohenkistä ihmistä ei vielä ole löytynyt. Jalkapallossa taas on pari kaveria ollut. Lahden Reippaan aikaan oli vanha herra Martti Mikkonen, joka perusti Reippaan ja Kiekkoreippaankin. Kuusysin voimahahmo taas oli liikennöitsijä Martti Rinta. Pitäisikö jääkiekon puolellekin sitten löytää joku Martti-niminen herra,« Saarela kysellee naureskellen.

»Minun aikanani meillä oli 5–8 kottuullista tukijaa. Niiden panos kuitenkin verrattaessa pääkaupunkiseudun, Turun ja Tampereen vastaaviin oli murto-osa, ehkä viisi prosenttia.«

Saarelan mukaan tällä hetkellä Lahdesta löytyy isoja firmoja, kuten Isku, Hartwall ja Raute, jotka voisivat lähteä mukaan tukemaan lahtelaista jääkiekkoa.

Eero Jantunen kertoi, että Lahden ongelmat johtuivat pääosin päätöksentekovirheistä.

»Hirvittävän paljon olen yrittänyt miet-

tiä, miten useasti on tullut löysät housuun. Jos Kiekkoreippaan Tuki Ry:llä ei olisi ollut silloin 1980-luvulla bingotoimintaa, niin homma olisi kuollut jo alkutekijöihinsä. Se kuitenkin tuotti silloin niin hyvin, että se subventoi jääkiekkotoimintaa jatkuvasti. Siellä oli mittavia tuloja, jopa miljoonaluokkaa jonakin vuonna.

Bingotoiminta osattiin hyödyntää. Toiminnan siirtyessä Hockey Reippaalle 1989, bingon avulla Kiekkoreippaan Tuki Ry hoiti miljoonien lainansa pois.

»Hallitus Reijo Mäki-Korpelan johdolla toimi hienosti. Olen edelleen tässä hallituksessa mukana ja olemme pystyneet hoitamaan kaikki veloitteet, jotka Tuelle silloin jäi.«

Tarkastan nauhurin. Se jaksaa edelleen. Palautan keskustelun vielä Lahden olosuhteisiin. Jäähallitilannekaan ei liene huono Lahden seudulla?

»No, 1980-luvun puolivälistä alkaen tilanne on ollut kohtuullinen. Nythän siellä on ongelmalliseksi muodostuva tilanne, koska Ankkurin kahta harjoitushallia ollaan purkamassa. Kerinkallion harjoitushallit taas ovat menossa käyttökieltoon milloin hyvänsä. Silloin ollaan todellisissa ongelmissa jääajan suhteen«, Saarela toteaa.

Hakulinen otti juttellessamme esiin mielenkiintoisen pointin. Heillä ei koskaan ollut tavoitteita.

»Kuvastaa sen kulttuurin selkiytymättömyyttä. Lahteenhan tuli aika paljon uusia urheilujohtajia. Heillä ei ollut oikein taustaa. Tampereella on aina ollut se meininki, että menestyään. Lahdessa se oli valitettavan usein niin, että tavoite oli välttää sarjasta putoaminen. Ja sitten jos tilanne oli se, että kauden aikana ollaan häntäpäässä, niin

silloin tavoitteeksi muodostui väkisinkin putoamisen välttäminen.«

Tällä hetkellä Lahdessa taidetaan olla taas samassa tilanteessa. Suljetussa sarjassa pelaajilla ei tosin ole varmaankaan kuin otelukohtaisia ja henkilökohtaisia tavoitteita. Seuralla itsellään onkin sitten suurempi haaste: taistelu elämästä ja kuolemasta.

»Jotenkin nämä asiat ovat aikaisemmillä kerroilla kuitenkin päätyneet hyvälle mallille, mutta nyt tällä hetkellä ei näytä, että miten niin voisi tapahtua«, Saarela kertoo lohduttomana.

Otetaanpa vielä lopuksi puhelin käteen ja kilautetaan pelaajalle, joka saattaisi tälläkin hetkellä pelata kotikaupunkinsa joukkueessa Lahdessa. Turkulaistunut Jari Kauppila, miksi et pelaa Lahdessa?

»Silloin kun minä nuorempana siellä pelasin, 1994, homma oli katastrofaalista. Johtohenkilöt olivat suoraan sanottuna huonoja«, hän toteaa.

Oletko kiinnostunut jatkossa pelaamaan Lahdessa?

»Totta kai olen. Jos jalkeille saataisi kilpailukykyinen joukkue ja tavoitteet kohdalleen. Minkälainen joukkue, se on suuri kysymys. Pelaajahankinnoista vastaavat henkilöt tulisi saada ajan tasalle.«

Entä jos Lahti vetäisi vanhat lahtelaiset takaisin?

»Tottakai siitä tulisi lisäpotkua, jos lahtelaiset jätkät pelaisivat yhdessä kotikaupungissaan«, Kauppila innostuu.

Hetken kuluttua puhelimeni soi uudestaan, siellä on Kauppila. Hänellä on vielä lisättävää.

»Pirin ja Kososen aikana toiminta oli mielestäni tosi hyvää. Suuri virhe oli kuitenkin päästää hyvä runko hajoamaan, kun muiden muassa Mikko Peltola, Tommi

Turunen ja Joonas Jääskeläinen lähtivät. Siitä olisi ollut hyvä rakentaa tulevaisuutta. Minun käsitykseni mukaan toiminta tuotti silloin jopa voittoa», Kauppila sanoo.

NIIN, MINKÄLAISELTA Pelicans näyttäsikään nyt, jos asiat olisi hoidettu hyvin. Tässä mahdollinen joukkue. Se koostuu lahtelaisista pelaajista, ja pelaajista, jotka ovat viime vuosina pelanneet Lahdessa.

»Reipas Kiekko« 2004–2005

Maalivahdit
Pasi Nurminen
Karri Rämö
Mikko Rämö
Pasi Kuivalainen

Puolustajat
Toni Lydman
Kimmo Peltonen
Jan Latvala
Erik Kakko
Henri Laurila
Veli-Pekka Laitinen
Kalle Koskinen
Ossi-Petteri Grönholm
Martin Cech
Mika Niskanen
Tommi Kovanen
Jani Forsström
Toni Kiren

Hyökkääjät
Marko Jantunen
Toni Sihvonen
Toni Mäkiäho
Lasse Jämsen
Jani Keinänen
Jari Kauppila

Tommi Turunen
Jesse Saarinen
Tuomas Santavuori
Tommi Hannus
Mikko Peltola
Toni Koivunen
Jussi Saarinen
Roman Vopat
Aki Uusikartano
Shayne Toporowski
Oliver Setzinger
Samu Vilkmán
Henri Heino

Valmennusjohto
Kari Eloranta
Janne Laukkanen
Mika Saarinen

Kykyjenetsintä
Jukka Holtari

Tällä joukkueella Pelicans olisi varmasti playoffeissa. Palkkakulutkaan eivät olisi mahdolliset, sillä kovin montaa tähtöistä ei joukossa ole. Etenkin, jos laskee NHL-pelurit pois.

Tähän soppaan vielä lisämausteiksi arvovaltaisen lahtelaisraatimme määräämät palikat kohdilleen, niin tulos ei voi olla muuta kuin hyvä – ellei tietysti kävisi vanhanaikaiset ja pankkitili olisi yht'äkkiä miinuksella.

Hakulisen jääkiekon ulkopuoliset aktiviteetit, Jantusen junioriteesit ja Saarelan kokemukset kautta jääkiekkoilevan maailman. Kertomissamme tarinoissa on enemmän kuin runsaasti ohjenuoraa ja varoittavia esimerkkejä lahtelaisen jääkiekon tulevaisuudelle – vaikka matka olisikin tehtävä Suomi-sarjan kautta. **HOCKEY**